

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET KUDRA protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 13904/07)

PRESUDA

STRASBOURG

18. prosinca 2012. godine

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44., stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Kudra protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću koje čine:

gđa Isabelle Berro-Lefèvre, *predsjednica*,

gđa Elisabeth Steiner,

gđa Nina Vajić,

g. Anatoly Kovler,

g. Khanlar Hajiyeu,

gđa Mirjana Lazarova Trajkovska,

gđa Julia Laffranque, *suci*,

i g. André Wampach, *zamjenik tajnika Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 27. studenog 2012. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 13904/07) protiv Republike Hrvatske što su ga 6. ožujka 2007. godine četiri hrvatska državljani, g. Stjepan Kudra, gđa Ruža Kudra, g. Josip Kudra i gđa Ivana Kudra („podnositelji“) podnijeli Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).

2. Podnositelje je zastupala gđa V. Šnur, odvjetnica iz Vinkovaca. Hrvatsku vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 16. veljače 2012. godine o zahtjevu je obaviještena Vlada. Odlučeno je i da će se istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29., stavak 1.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelji zahtjeva rođeni su 1956., 1965., 1986. odnosno 1988. godine i žive u Nuštru.

5. Dana 17. listopada 1993. godine Ivan Kudra, tada osmogodišnji sin prvog podnositelja i druge podnositeljice te brat trećeg podnositelja i četvrte podnositeljice zadobio je tešku povredu glave dok se igrao blizu gradilišta u Vinkovcima, Hrvatska. Nakon incidenta odvezen je u Medicinski centar Vinkovci gdje je bez suglasnosti njegovih roditelja izvršena operacija lubanje.

6. Istoga je dana dežurni liječnik u Medicinskom centru Vinkovci obavijestio Policijsku upravu vukovarsko-srijemsku (dalje: „policija“) o

incidentu. Policija je obavila razgovor s liječnikom i drugom podnositeljicom u vezi s incidentom i izradila službenu bilješku o svojim nalazima.

7. Policija je obavila razgovor i s P.M., prijateljem Ivana Kudre, koji je bio očevidac događaja. Opisao je kako su se bili igrali kraj gradilišta u svom susjedstvu kad je Ivan Kudra pao na metalnu žičanu ogradu te mu je komad metala probušio glavu.

8. Zdravstveno stanje Ivana Kudre pogoršalo se 18. listopada 1993. godine kad je pao u komu. Tada je prebačen u Klinički bolnički centar Osijek na daljnje liječenje.

9. Dana 19. listopada 1993. godine policija je fotografirala gradilište i razgovarala s L.S., zaposlenikom građevinskog društva Akord s.p.o. („društvo A“) nadležnim za gradilište o kojemu je riječ.

10. Ivan Kudra umro je u Kliničkom bolničkom centru Osijek 21. listopada 1993. godine.

11. Dana 24. svibnja 1994. godine podnositelji su podnijeli građansku tužbu Općinskom sudu u Vinkovcima protiv društva A., Fonda za financiranje stambeno-komunalnih djelatnosti i Medicinskog centra Vinkovci, potražujući naknadu štete za smrt svog rođaka.

12. Tvrdili su da su A., kao građevinsko društvo i Fond za financiranje stambeno-kulturnih djelatnosti odgovorni za to što nisu osigurali gradilište iako su bili svjesni da u susjedstvu žive ljudi koji imaju djecu. Smatrali su i da je Medicinski centar Vinkovci odgovoran za liječnički nemar pri liječenju Ivanovih povreda.

13. Ročište zakazano za 3. kolovoza 1994. godine odgođeno je jer su stranke obavijestile raspravni sud da ne mogu pristupiti ročištu.

14. Na ročištu održanom 11. listopada 1994. godine tuženici su zaniijekali svaku odgovornost za smrt Ivana Kudre. Podnositelji su na istom ročištu zatražili od raspravnog suda da naloži medicinsko vještačenje vezano uz okolnosti Ivanovog liječenja. Dana 9. siječnja 1995. godine dalje su potkrijepili svoj zahtjev i zatražili da se zahtijeva medicinsko vještačenje od Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

15. Dana 11. siječnja 1995. godine Općinski sud u Vinkovcima naložio je bolnici i policiji da dostave svu mjerodavnu dokumentaciju i izvješća vezana uz smrt Ivana Kudre. Dokumentacija je dostavljena 20. siječnja 1995. i 7. veljače 1995. godine.

16. Dana 20. veljače 1995. godine Općinski sud u Vinkovcima utvrdio je kako policija nije dostavila svu mjerodavnu dokumentaciju i ponovno od njih zatražio dostavljanje svih njihovih dokumenata i izvješća. Policija je postupila po nalogu Općinskog suda u Vinkovcima 6. ožujka 1995. godine i dostavila zatraženu dokumentaciju.

17. Dana 10. siječnja 1996. godine Općinski sud u Vinkovcima zatražio je da Klinički bolnički centar Osijek dostavi dokumentaciju vezanu uz

liječenje Ivana Kudre. Klinički bolnički centar Osijek postupio je po tom nalogu i dostavio dokumentaciju 16. siječnja 1996. godine.

18. Dana 7. siječnja 1997. godine Općinski sud u Vinkovcima naručio je vještačenje od Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu o okolnostima liječenja Ivana Kudre.

19. Dana 8. travnja 1998. godine podnositelji su požurili Općinski sud u Vinkovcima da nastavi postupak koji je trajao četiri godine. Također su istaknuli kako medicinski vještaci nisu mogli dostaviti svoj nalaz i mišljenje u razumnom roku te da raspravni sud treba odrediti da drugi vještaci obave novo vještačenje.

20. Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu obavijestio je Općinski sud u Vinkovcima 23. ožujka 1999. godine da ne mogu dostaviti medicinski nalaz i mišljenje jer nemaju svu mjerodavnu dokumentaciju i izvješća u vezi s liječenjem Ivana Kudre.

21. Na ročištu 13. svibnja 1999. godine predstavnik Fonda za financiranje stambeno-komunalnih djelatnosti obavijestio je raspravni sud da je Fond prestao postojati a da je njegov nasljednik Grad Vinkovci. Predstavnik Medicinskog centra Vinkovci također je obavijestio raspravni sud da je taj centar postao Dom zdravlja Vinkovci i Opća bolnica Vinkovci.

22. Dana 3. srpnja 1999. godine podnositelji su izmijenili svoju građansku tužbu određivši kao tuženike Grad Vinkovce, Dom zdravlja Vinkovci i Opću bolnicu Vinkovci.

23. Još jedno ročište održano je 22. rujna 1999. godine. Na njemu je raspravni sud naložio da će od Kliničkog bolničkog centra Osijek biti zatražena daljnja medicinska dokumentacija. Dana 7. listopada 1999. godine Klinički bolnički centar Osijek postupio je po tom zahtjevu.

24. Na ročištu 25. siječnja 2001. godine raspravni sud zatražio je od stranaka da dostave daljnju dokumentaciju na koju su se pozvale u svojim podnescima.

25. Dana 24. svibnja 2001. godine predstavnik društva A. obavijestio je Općinski sud u Vinkovcima da je u odnosu na to društvo 23. travnja 2001. godine pokrenut stečajni postupak pred Trgovačkim sudom u Osijeku.

26. Raspravni je sud na ročištu 7. lipnja 2001. godine obavijestio stranke o promjeni pravnog položaja društva A.

27. Dana 13. lipnja 2001. godine Općinski sud u Vinkovcima naložio je prekid postupka dok stečajni upravitelj društva A. ne donese odluku o tome hoće li sudjelovati u postupku. Stečajni upravitelj obavijestio je Općinski sud u Vinkovcima 23. srpnja 2001. godine da će sudjelovati u postupku.

28. Dana 20. kolovoza 2001. godine Općinski sud u Vinkovcima uputio je predmet Trgovačkom sudu u Osijeku jer je u odnosu na društvo A. bio pokrenut stečajni postupak.

29. Dana 10. rujna 2001. godine podnositelji su uložili žalbu Županijskom sudu u Vukovaru protiv odluke Općinskog suda u Vinkovcima tvrdeći da je Općinski sud u Vinkovcima bio nadležan u toj stvari.

30. Dana 23. studenog 2001. godine Županijski sud u Vinkovcima odbio je žalbu podnositelja kao neosnovanu.

31. Dana 14. veljače 2002. godine održano je ročište pred Trgovačkim sudom u Osijeku na kojem su stranke iznijele svoje prethodne usmene tvrdnje.

32. Dana 29. travnja 2002. godine Trgovački sud u Osijeku zatražio je novo medicinsko vještačenje u vezi s liječenjem Ivana Kudre od Hrvatskog društva za medicinska vještačenja Hrvatskog liječničkog zbora.

33. Dana 14. lipnja 2002. godine medicinski vještak Hrvatskog društva za medicinska vještačenja Ž.G. dostavio je svoj nalaz i mišljenje Trgovačkom sudu u Osijeku. Utvrdio je da je u liječenju Ivana Kudre u Medicinskom centru u Vinkovcima bilo nedostataka koji su naposljetku doveli do Ivanove smrti. Mjerodavni dio izvješća glasi:

“Pravilno liječena, uz primjenu nama dostupnih tehnoloških sredstava ovakva ozljeda može proći uz minimalne, čak jedva zamjetljive posljedice.

Odluka da se pristupi eksplorativnom zahvatu otvaranja lubanje u općoj endotrahealnoj anesteziji bez neuroradiološke obrade (CT), bez adekvatnog instrumentarija i bez kvalificiranog neurokirurga, na bolesniku koji je pri svijesti, bez neurološkog deficita i koji nije vitalno ugrožen bila je pogrešna, tim više što je izvedena bez konzultacije i suglasnosti roditelja.“

34. Dana 12. srpnja 2002. godine Opća bolnica Vinkovci podnijela je prigovor protiv medicinskog nalaza i mišljenja, tvrdeći da ima bitne nedostatke. Općinski sud u Vinkovcima prosljedio je prigovor Hrvatskom društvu za medicinska vještačenja na odgovor.

35. Dana 15. studenog 2002. godine vještak Ž.G. dostavio je dodatni nalaz i mišljenje Trgovačkom sudu u Osijeku, ponovivši svoje prethodne nalaze.

36. Raspravni je sud na ročištu 5. prosinca 2002. godine naložio podnositeljima da pobliže odrede svoj građanski tužbeni zahtjev s obzirom na činjenicu da je u odnosu na društvo A. bio pokrenut stečajni postupak. Podnositelji su postupili po tom nalogu i dostavili svoj pobliže određen građanski tužbeni zahtjev 10. prosinca 2002. godine.

37. Ročište zakazano za 9. siječnja 2003. godine odgođeno je jer nisu pristupili tuženici.

38. Dana 22. siječnja 2003. godine Trgovački sud u Osijeku, postupajući u stečajnom postupku u vezi s društvom A., obustavio je postupak i naložio brisanje društva A. iz sudskog registra.

39. Na ročištu 4. veljače 2003. godine od podnositelja je ponovno zatraženo da pobliže odrede svoj građanski tužbeni zahtjev i dostave dokaze o pravnoj vezi između tuženika protiv kojih su prvo podnijeli svoju građansku tužbu i tuženika naznačenih u pobliže određenom građanskom tužbenom zahtjevu od 10. prosinca 2002. godine.

40. Dana 12. veljače 2003. godine podnositelji su dostavili izmijenjenu građansku tužbu Trgovačkom sudu u Osijeku.

41. Na ročištu 27. veljače 2003. godine stranke su iznijele daljnje usmene tvrdnje i ročište je odgođeno.

42. Dana 8. svibnja 2003. godine Trgovački sud u Osijeku obustavio je postupak protiv društva A. jer je ono prestalo postojati. Sud je također utvrdio da nije nadležan u toj stvari i naložio da se postupak protiv Grada Vinkovaca, Doma zdravlja Vinkovci i Opće bolnice Vinkovci proslijedi Općinskom sudu u Vinkovcima.

43. Dana 17. lipnja 2003. godine održano je ročište pred Općinskim sudom u Vinkovcima na kojem su stranke iznijele daljnje usmene tvrdnje.

44. Dana 7. srpnja 2003. godine Opća bolnica Vinkovci zatražila je od Općinskog suda u Vinkovcima da zatraži daljnji medicinski nalaz i mišljenje od jednog drugog vještaka, tvrdeći da su prethodni nalaz i mišljenje imali brojne nedostatke.

45. Na ročištu 4. rujna 2003. godine punomoćnica podnositelja zatražila je od raspravnog suda dodatni rok za dostavu odgovora na prigovore koje su uložili tuženici. Njezin zahtjev je odobren i ona je dostavila svoje očitovanje 15. rujna 2003. godine.

46. Dana 2. listopada 2003. godine održano je još jedno ročište na kojem je raspravni sud saslušao prvog podnositelja i drugu podnositeljicu.

47. Dana 27. listopada 2003. godine sudac koji je vodio postupak proveo je očevid na licu mjesta.

48. Dana 31. listopada 2003. godine podnositelji su požurili Općinski sud u Vinkovcima da donese odluku o njihovoj građanskoj tužbi, tvrdeći da su sve mjerodavne činjenice dovoljno utvrđene.

49. Na ročištu 27. studenog 2003. godine raspravni sud naložio je provođenje još jednog medicinskog vještačenja od Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu jer su tuženici imali brojne prigovore na nalaz i mišljenje Hrvatskog društva za medicinska vještačenja.

50. Dana 30. rujna 2004. godine dva medicinska vještaka Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, P.M. i D.S., dostavili su svoj nalaz i mišljenje Općinskom sudu u Vinkovcima. Utvrdili su da nije bilo nedostataka u liječenju Ivana Kudre u Domu zdravlja Vinkovci i da se daljnje zdravstvene komplikacije ne mogu pripisati liječnicima.

51. Podnositelji su podnijeli prigovor na nalaz i mišljenje medicinskih vještaka 6. prosinca 2004. godine. Tvrđili su da su dva medicinska nalaza i mišljenja, prvo koje je izradio Ž.G. i drugo koje su izradili P.M. i D.S., bila prijeporna te su zatražili da se vještaci suoče kako bi pojasnili i uskladili svoje nalaze i mišljenja.

52. Na ročištu 3. veljače 2005. godine Općinski sud u Vinkovcima odbio je zahtjev podnositelja i okončao postupak zbog toga što su sve mjerodavne činjenice bile dovoljno utvrđene.

53. Dana 16. veljače 2005. godine Općinski sud u Vinkovcima donio je presudu kojom je odbio građanski tužbeni zahtjev podnositelja. U odnosu na tužbeni zahtjev podnositelja protiv Grada Vinkovaca sud je zabilježio:

“ Odredbom članka 207. Zakona o obveznim odnosima propisano je da naručilac i izvođač radova na nekretnini soliramo odgovaraju trećoj osobi za štetu koja joj nastane u vezi s izvođenjem tih radova.

...

Osoba koja je u ugovoru o izvođenju radova označena kao ulagač (investitor) odgovara solidarno s izvođačem za štetu koja nastane u svezi sa izvođenjem radova (Vs Rev-86/91. od 16.svibnja 1991.g. PSP-53/112).

U konkretnom slučaju, obzirom na zaključeni ugovor od 28.rujna 1992., ne može se primijeniti odredba čl.207. Zakona o obveznim odnosima u odnosu na drugotuženika Fond, sada Grad Vinkovci, iz razloga što drugotuženik nije bio naručilac, a niti izvođač radova na zgradi tj. na predmetnom gradilištu. Naime, neosporno je da je drugotuženik, uz naknadu ustupio prvotuženiku „A.“ izvođenje radova, tako da se „A.“ pojavljuje kao izvođač i ulagač odnosno investitor radova.

Osim toga, spomenutim Ugovorom poduzeće „A.“...preuzelo je na sebe obvezu da radove izvede prema tehničkoj dokumentaciji za predviđene vrste radova. Ukoliko gradilište nije bilo propisno ograđeno (a provedenim dokazima zaključak je ovoga suda da nije bilo), te ako su učinjeni propusti u organiziranju rada (nadzor čuvarske službe) uslijed čega je došlo do povrijeđivanja mlđb. Ivana Kudre tada bi odgovornost bila isključivo na strani „A.“...kao naručitelja - investitora i izvođača radova na predmetnom gradilištu.

Međutim, kako je tijekom ovoga postupka nad prvotuženikom „A.“ bio otvoren stečajni postupak, to ovaj sud nije bio stvarno nadležan da odlučuje o postojanju odgovornosti na strani prvotuženika...“

54. Glede tužbenog zahtjeva podnositelja protiv Doma zdravlja Vinkovci i Opće bolnice Vinkovci, Općinski sud u Vinkovcima presudio je kako je iz nalaza i mišljenja vještaka P.M. i D.S. razvidno da su sve mjere koje su liječnici poduzeli bile odgovarajuće i da ih se ne može smatrati odgovornima za Ivanovu smrt, te da stoga ni bolnica ne može biti odgovorna. Glede nedosljednosti između tog medicinskog nalaza i mišljenja te onog koje je izradio vještak Ž.G. sud je zabilježio:

“Obzirom da su tuženi istakli niz primjedbi na sačinjeni nalaz vještaka dr. Ž.G. iz Zagreba, te da vještak istaknute primjedbe nije otklonio na način da je upotpunio te obrazložio svoj nalaz pred Trgovačkim sudom u Osijeku, pred kojim se tada vodio postupak a i koji je odredio provođenje ovog vještačenja, u smislu iznijetih primjedbi, to je ovaj sud na prijedlog tuženih odredio provođenje medicinskog nadvještačenja po ovlaštenoj ustanovi Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Zavodu za sudsku medicinu.

Sudski vještaci određeni ispred navedene ustanove, prof. dr. sci. P. M., specijalista za neurokirurgiju i prof.dr.sci. D. S., specijalista za sudsku medicinu, sačinili su stručan i objektivan nalaz i mišljenje, uz detaljno obrazloženje i analizu svih relevantnih okolnosti i činjenica glede liječenja mlđb. Ivana tako da ovaj sud u cijelosti prihvata njihov nalaz i mišljenje.“

55. Dana 24. veljače 2005. godine podnositelji su uložili žalbu Županijskom sudu u Vukovaru protiv prvostupanjske presude Općinskog suda u Vinkovcima, tvrdeći kako ima brojne materijalne i postupovne nedostatke. Posebno su istaknuli kako se Općinski sud u Vinkovcima nije osvrnuo na očite nedosljednosti između dva medicinska nalaza i mišljenja te su zatražili objašnjenje.

56. Dana 14. veljače 2006. godine podnositelji su podnijeli prigovor na duljinu postupka pred Općinskim sudom u Vukovaru, tvrdeći da je postupak bio prekomjerno dug.

57. Dana 23. veljače 2006. godine Županijski sud u Vukovaru odbio je žalbu podnositelja i potvrdio prvostupanjsku presudu u odnosu na Dom zdravlja Vinkovci i Opću bolnicu Vinkovci. Ukinuo je prvostupanjsku presudu i naložio ponavljanje postupka u odnosu na Grad Vinkovce. Županijski sud utvrdio je kako je prvostupanjski sud trebao utvrditi je li vlasnik gradilišta u trenutku nesreće bilo društvo A. ili Fond za financiranje stambeno-kulturnih djelatnosti. Županijski sud smatrao je da je prvostupanjski sud dovoljno obrazložio svoju odluku u odnosu na prigovor podnositelja na nalaze i mišljenja vještaka.

58. Dana 10. travnja 2006. godine podnositelji su podnijeli reviziju Vrhovnom sudu Republike Hrvatske protiv dijela presude Županijskog suda u Vukovaru u odnosu na Dom zdravlja Vinkovci i Opću bolnicu Vinkovci. Tvrđili su da se presude nižih sudova temelje na prijepornim medicinskim nalazima i mišljenjima te da niži sudovi nisu odlučili o njihovim prigovorima u vezi s tim nedosljednostima.

59. Dana 20. lipnja 2006. godine Vrhovni sud odbio je reviziju prvog podnositelja i druge podnositeljice kao neosnovanu potvrdivši obrazloženje nižih sudova. Utvrdio je da je revizija trećeg podnositelja i četvrte podnositeljice nedopuštena *ratione valoris*.

60. Dana 11. siječnja 2007. godine podnositelji su podnijeli ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske protiv presude Vrhovnog suda. Podnositelji su tvrdili kako su duljinom i nepoštenošću postupka pred nižim sudovima povrijeđena njihova pojedinačna prava te vladavina prava, u kojem postupku dva prijeporna medicinska nalaza i mišljenja o smrti njihovog djeteta nisu bila suočena i razjašnjena, a niži sudovi za to nisu dali nikakvo objašnjenje.

61. Dana 18. siječnja 2007. godine održano je ročište pred Općinskim sudom u Vinkovcima u ponovljenom postupku u vezi s građanskom tužbom podnositelja protiv Grada Vinkovaca.

62. Još jedno ročište održano je 8. ožujka 2007. godine. Raspravni sud saslušao je stranke i njihove usmene tvrdnje te je zaključio raspravu.

63. Istoga je dana Općinski sud u Vinkovcima odbio građanski tužbeni zahtjev podnositelja protiv Grada Vinkovaca zato što je, temeljem ugovora od 28. rujna 1992. godine sklopljenog između društva A. i Fonda za financiranje stambeno-kulturnih djelatnosti, vlasništvo gradilišta formalno

preneseno na društvo A. 19. siječnja 1993. godine, prije nego što se bila dogodila nesreća. Stoga je sud zabilježio:

“ Obzirom da je za štetni događaj, prema ocjeni ovoga suda bila odgovorna treća osoba, poduzeće „A.“ , a ne tuženik Grad Vinkovci, to je po osnovi odredbe čl. 177 ZOO-a sud tužitelje u cijelosti odbio sa tužbom i tužbenim zahtjevom kao neosnovanim.“

64. Dana 29. ožujka 2007. godine podnositelji su podnijeli žalbu Županijskom sudu u Vukovaru, tvrdeći da je došlo do brojnih postupovnih i materijalnih propusta u ponovljenom postupku pred Općinskim sudom u Vinkovcima.

65. Dana 23. srpnja 2007. godine Županijski sud u Vinkovcima odbio je žalbu podnositelja i potvrdio presudu Općinskog suda u Vinkovcima.

66. Podnositelji su uložili reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Županijskog suda u Vukovaru, zatraživši ukidanje presuda nižeg suda.

67. Dana 2. travnja 2008. godine Vrhovni sud odbio je reviziju prvog podnositelja i druge podnositeljice kao neosnovanu i utvrdio da je revizija trećeg i četvrtog podnositelja nedopuštena *ratione valoris*.

68. Dana 13. svibnja 2008. godine Županijski sud u Vukovaru prihvatio je zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku koji su podnijeli podnositelji 14. veljače 2006. godine. Utvrdio je da je duljina postupka bila prekomjerna i dosudio prvom podnositelju i drugoj podnositeljici ukupno 12.600 hrvatskih kuna (HRK) na ime naknade štete.

69. Dana 11. lipnja 2008. godine Općinski sud u Vinkovcima donio je zasebnu odluku u odnosu na troškove postupka, naloživši podnositeljima da Domu zdravlja Vinkovci plate 14.134,96 HRK.

70. Dana 19. lipnja 2008. godine podnositelji su podnijeli žalbu Županijskom sudu u Vukovaru protiv odluke Općinskog suda u Vinkovcima.

71. Dana 26. lipnja 2008. godine podnositelji su podnijeli ustavnu tužbu Ustavnom sudu protiv presude Vrhovnog suda od 2. travnja 2008. godine. Podnositelji tvrde, *inter alia*, da su niži sudovi na najmanju moguću mjeru sveli bilo kakvu odgovornost onih koji su bili uključeni u smrt njihovog djeteta. Po njihovom je mišljenju to povrijedilo njihova ljudska prava i prekršilo mjerodavno domaće pravo.

72. Dana 12. siječnja 2010. godine Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu prvog podnositelja i druge podnositeljice od 26. lipnja 2008. godine kao neosnovanu i utvrdio da je ustavna tužba trećeg podnositelja i četvrtog podnositeljice nedopuštena kao nepravodobna. Oni nisu imali pravo podnijeti reviziju i stoga je rok za podnošenje ustavne tužbe počeo teći od datuma odluke Županijskog suda u Vukovaru.

73. Dana 28. listopada 2010. godine Županijski sud u Vukovaru odbio je žalbu podnositelja protiv odluke Općinskog suda u Vinkovcima u odnosu na troškove postupka, presudivši da su sve mjerodavne činjenice glede troškova pravilno utvrđene.

74. Dana 27. siječnja 2010. godine Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu prvog podnositelja i druge podnositeljice od 11. siječnja 2007. godine kao neosnovanu i utvrdio da je ustavna tužba trećeg podnositelja i četvrte podnositeljice nedopuštena kao nepravodobna. Sud je ponovio svoje prethodne tvrdnje.

75. Dana 3. prosinca 2010. godine podnositelji su podnijeli ustavnu tužbu Ustavnom sudu protiv odluke Županijskog suda u Vukovaru od 28. listopada 2010. godine, kojom je odbijena njihova žalba u odnosu na troškove postupka.

76. Dana 20. travnja 2011. godine Ustavni sud utvrdio je kako je ustavna tužba podnositelja nedopuštena *ratione materiae*, jer odluka o troškovima postupka nije pojedinačni akt protiv kojeg se može podnijeti ustavna tužba.

77. Dana 6. ožujka 2012. godine Županijski sud u Vukovaru utvrdio je da je u svojoj odluci od 13. svibnja 2008. godine izostavio prigovor trećeg podnositelja i četvrte podnositeljice protiv duljine postupka. Stoga je, utvrdivši da je duljina postupka bila prekomjerna dosudio trećem podnositelju i četvrtoj podnositeljici ukupno 12.600 hrvatskih kuna (HRK) na ime naknade štete.

78. Točno neutvrđenog datuma 2012. godine podnositelji su uložili žalbu Vrhovnom sudu protiv naprijed navedene odluke, tvrdeći da je dosuđeni iznos nedovoljan. Vrhovni sud odbio je 4. lipnja 2012. godine njihovu reviziju kao neosnovanu.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

79. Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“, br.56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010) u članku 21., Glava III – Zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda, Dio 2 – Osobna i politička prava i slobode, propisuje:

„Svako ljudsko biće ima pravo na život.

...”

80. Mjerodavni dio članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 99/1999, 29/2002, 49/2002) glasi kako slijedi:

“1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno

Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo)...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

3. U stvarima u kojima je dopušten upravni spor, odnosno revizija u parničnom ili izvanparničnom postupku, pravni put je iscrpljen nakon što je odlučeno i o tim pravnim sredstvima.“

81. Mjerodavni dijelovi Krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 32/1993, 38/1993) propisuju:

NEPROPISNO I NEPRAVILNO IZVOĐENJE GRAĐEVINSKIH RADOVA

Članak 148.

„(1) Odgovorna osoba koja pri projektiranju, rukovođenju ili izvođenju kakve gradnje ili građevinskih radova postupi protivno propisima ili općepriznatim tehničkim pravilima i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehata, počinitelj će se kazniti zatvorom do tri godine.“

OŠTEĆENJE ZAŠTITNIH UREĐAJA NA RADNOM MJESTU

Članak 149.

“ ...

(2) Odgovorna osoba u rudniku, tvornici, radionici ili uopće na radu koja ne postavi zaštitne uređaje ili ih ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u djelovanje, ili uopće ne postupa po propisima o mjerama zaštite na radu i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu, kaznit će se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ako je djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno iz nehata, počinitelj će se kazniti zatvorom do tri godine.

... ”

TEŠKA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI

Članak 155.

“ ...

(2) Ako je uslijed djela iz članka 146. stavka 1. 2. i 3. članka 147. stavka 2., članka 148. stavka 1. i članka 149. stavka 1. i 2. ovoga Zakona počinitelj će se kazniti zatvorom od najmanje tri godine.

... ”

NESAVJESNO LIJEČENJE BOLESNIKA**Članak 166.**

„(1) Liječnik, koji pri obavljanju liječničke djelatnosti primijeni očigledno nepodobno sredstvo ili očigledno nepodoban način liječenja ili ne primijeni odgovarajuće higijenske mjere, ili uopće nesavjesno postupi i time iz nehata izazove pogoršanje bolesti, ili narušenje zdravstvenog stanja neke osobe, kaznit će se zatvorom do tri godine.

...

(3) Ako je djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno iz nehata, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.“

TEŠKA KAZNENA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI**Članak 174.**

“ ...

(2) Ako je uslijed djela iz članka... 166. stavak 1. i 2..... ovoga Zakona nastupila smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti zatvorom najmanje tri godine.

... ”

82. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br.110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002 i 62/2003) propisuju:

Članak 2.

„(1) Kazneni se postupak može pokrenuti i provesti samo na zahtjev ovlaštenog tužitelja. ...

(2) Za djela za koja se progoni po službenoj dužnosti ovlašteni tužitelj jest državni odvjetnik, a za djela za koja se progoni po privatnoj tužbi ovlašteni tužitelj jest privatni tužitelj.

(3) Ako Zakon drukčije ne propisuje, državni odvjetnik je dužan poduzeti kazneni progon ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti i nema zakonskih smetnji za progon te osobe.

... “

83. Mjerodavne odredbe Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 53/1991, 73/1991 i 3/1994) propisivale su:

NAKNADA ŠTETE**Članak 200.**

„(1) Za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog.... smrti bliske osobe....sud će, ako nađe da okolnosti slučaja a osobito jačina bolova i straha i

njihovo trajanje to opravdavaju, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade materijalne štete.....“

PRAVO NA NAKNADU ŠTETE

Članak 201.

„(1) U slučaju smrti neke osobe sud može dosuditi članovima njezine uže obitelji (bračni drug, djeca i roditelji) pravičnu novčanu naknadu za njihove duševne bolove.

(2) Takva se naknada može dosuditi i braći i sestrama ako je između njih i umrlog postojala trajnija zajednica života.

...”

84. Mjerodavne odredbe Zakona o sudovima („Narodne novine“, br. 150/2005, 16/2007 i 113/2008) propisivale su:

III. ZAŠTITA PRAVA NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

Članak 27.

„(1) Stranka u sudskom postupku koja smatra da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o njezinom pravu ili obvezi ili o sumnji ili optužbi za kažnjivo djelo, može neposredno višem sudu uputiti zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske ili Upravnim sudom Republike Hrvatske, o zahtjevu će odlučiti Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(3) Postupak odlučivanja o zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka je hitan. Postupak se provodi uz odgovarajuću primjenu pravila o izvanparničnom postupku, u pravilu bez održavanja ročišta.

Članak 28.

(1) Ako sud iz članka 27. ovoga Zakona utvrdi da je zahtjev podnositelja osnovan, odredit će rok u kojem sud pred kojim je postupak u tijeku mora odlučiti o pravu ili obvezi ili o sumnji ili optužbi za kažnjivo djelo podnositelja zahtjeva, te odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegovog prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.

(3) Protiv rješenja o zahtjevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku može se u roku od 15 dana podnijeti žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. Protiv rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske žalba nije dopuštena ali se može pokrenuti ustavna tužba.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 2. KONVENCIJE

85. Podnositelji prigovaraju da građanski postupak koji su pokrenuli nije ispunio zahtjev brzine i djelotvornog utvrđenja odgovornosti za smrt njihovog rođaka. Pozivaju se na članak 2. Konvencije koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

“1. Pravo svakoga na život zaštićeno je zakonom. Nitko neće biti lišen života...”

A. Dopuštenost

1. *Iscrpljenje domaćih pravnih sredstava*

(a) Tvrdnje stranaka

86. Vlada tvrdi da podnositelji nisu iscrpili sva dostupna i djelotvorna domaća pravna sredstva. Vlada smatra da podnositelji nisu podnijeli kaznenu ili stegovnu prijavu protiv medicinskog osoblja koje je sudjelovalo u liječenju njihovog rođaka u vezi s njihovom navodima o nesavjesnom liječenju. Nadalje, podnositelji nisu podnijeli kaznenu prijavu protiv investitora i izvođača radova u vezi s povredom uzrokovanom nesretnim slučajem koju je njihov rođak zadobio na gradilištu. Mogli su i podnijeti prijavu Ministarstvu unutarnjih poslova, kao i kaznenu prijavu protiv uključenih policijskih djelatnika zbog nedostatka revnosti u obavljanju službene dužnosti. Vlada također smatra kako podnositelji nisu Ustavnom sudu podnijeli prigovore koje su podnijeli Sudu.

87. Podnositelji tvrde da nisu imali obvezu podnijeti kaznenu ili stegovnu prijavu. Ističu kako je istragu djela o kojima je riječ, i to nesavjesno liječenje i nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova, državno odvjetništvo trebalo pokrenuti po službenoj dužnosti, bez obzira na njihov poticaj. Također ističu da su i Ustavnom sudu i višim domaćim sudovima uložili sve svoje prigovore u vezi s nedostatkom revnosti u građanskom postupku. Međutim, Ustavni sud nije pravilno ispitaio njihove prigovore kako to traži Ustav i mjerodavno pravo.

(b) Ocjena Suda

88. Sud ponavlja kako temeljem članka 35. stavka 1. Konvencije može rješavati zahtjev tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha je članka 35. državama ugovornicama dati priliku da spriječe ili isprave povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi dostave Sudu (vidi, na primjer, predmet *Misfud protiv Francuske* (odl.) [VV], br. 57220/00, stavak 15., ECHR 2002-VIII). Obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava iziskuje da se podnositelj na uobičajen način

posluži pravnim sredstvima koja su učinkovita, dostatna i dostupna u odnosu na njegove prigovore prema Konvenciji. Da bi bilo učinkovito, pravno sredstvo mora biti u mogućnosti izravno ispraviti pobijano stanje stvari (vidi predmet *Balogh protiv Mađarske*, br. 47940/99, stavak 30., 20. srpnja 2004.).

89. Pravilo o iscrpljenju domaćih pravnih sredstva mora se primijeniti uz određeni stupanj fleksibilnosti i bez prekomjernog formalizma. Ono istovremeno u načelu zahtijeva da se prigovori koje se naknadno namjerava podnijeti na međunarodnoj razini već prije podnesu domaćim vlastima, barem u biti i u skladu s formalnim zahtjevima navedenim u domaćem pravu (vidi predmete *Azinas protiv Cipra* [VV], br. 56679/00, stavak 38., ECHR 2004-III; *Melnik protiv Ukrajine*, br. 72286/01, stavak 67., 28. ožujka 2006.; *Hummatov protiv Azerbajdžana*, br. 9852/03 i 13413/04, stavak 91., 29. studenog 2007. i *Dvořáček i Dvořáčková protiv Slovačke*, br. 30754/04, stavak 54., 28. srpnja 2009.).

90. Međutim, u slučaju kad postoji više pravnih sredstava koja neka osoba može iskoristiti, ona ima pravo odabrati ono pravno sredstvo kojim se rješava njegov ili njezin osnovni prigovor. Drugim riječima, kad se upotrijebi neko pravno sredstvo, ne zahtijeva se korištenje drugog pravnog sredstva koje u biti ima isti cilj (vidi predmete *T.W. protiv Malte* [VV], br. 25644/94, stavak 34., 29. travnja 1999.; *Moreira Barbosa protiv Portugala* (odl.), br. 65681/01, ECHR 2004-V i *Jeličić protiv Bosne i Hercegovine* (odl.), br. 41183/02, 15. studenog 2005. i *Jasinskis protiv Latvije*, br. 45744/08, stavak 50., 21. prosinca 2010.).

91. Sud smatra kako u nekim situacijama ispunjenje pozitivne obveze osiguranja života iz članka 2. Konvencije za sobom povlači donošenje djelotvornih odredbi kaznenog prava (vidi na primjer predmete *Öneryıldız protiv Turske* [VV], br. 48939/99, stavak 93., ECHR 2004-XII i *Railean protiv Moldavije*, br. 23401/04, stavci 27.-28., 5. siječnja 2010.). Međutim, ako je povreda prava na život ili osobni integritet uzrokovana nenamjerno, postupovna obveza iz članka 2. neće nužno zahtijevati takva pravna sredstva (vidi predmet *Mastromatteo protiv Italije* [VV], br. 37703/97, stavak 90., ECHR 2002-VIII). Država može ispuniti obvezu tako što će žrtvama osigurati pravno sredstvo pred građanskim sudovima, bilo zasebno ili u vezi s pravnim sredstvom pred kaznenim sudovima, koje omogućuje da se svaka odgovornost dotičnih osoba utvrdi te da se dobije odgovarajuća građanska zadovoljština, kao što je nalog za naknadu štete i/ili objavu odluke (vidi predmete *Calvelli i Ciglio protiv Italije* [VV], br. 32967/96, stavak 51., ECHR 2002-I; *Vo protiv Francuske* [VV], br. 53924/00, stavak 90., ECHR 2004-VIII; *Šilih protiv Slovenije* [VV], br. 71463/01, stavak 194., 9. travnja 2009. i *Igor Shevchenko protiv Ukrajine*, br. 22737/04, stavak 51., 12. siječnja 2012.).

92. To dakle znači da podnositelji koji tvrde kako je došlo do povrede pozitivne obveze sadržane u članku 2. Konvencije u slučaju navodnog

nesavjesnog liječenja ili smrti iz nehaja, prije nego svoje prigovore podnesu Sudu, moraju iskoristiti najbolja sredstva dostupna u domaćem sustavu kako bi utvrdili opseg odgovornosti dotičnih pojedinaca za smrt njihovog rođaka (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet *Calvelli i Ciglio*, stavak 55.).

93. Stoga, ako domaći sustav dozvoljava više pravnih sredstava koja bi se, ako se s njima uspije, mogla smatrati najboljim načinom za utvrđenje opsega odgovornosti dotičnih pojedinaca za smrt njihovog rođaka, podnositelji moraju iscrpiti samo ono pravno sredstvo koje rješava njihov temeljni prigovor. Ne zahtijeva se korištenje nekog drugog pravnog sredstva koje u biti ima isti cilj i koje ne bi nužno dovelo do učinkovitijeg ispitivanja predmeta (vidi naprijed citirani predmet *Jasinskis*, stavke 52.-53.).

94. Sud bilježi kako su u ovome predmetu podnositelji pokrenuli građanski postupak u kojemu su podnijeli svoje zahtjeve za naknadu štete u vezi sa smrću njihovog rođaka uzrokovanom nesretnim slučajem. Podnositelji su ustrajali u svojim zahtjevima nekoliko godina i na raznim razinama nadležnosti, uključujući Trgovački sud u Osijeku i Općinski sud u Vinkovcima. Štoviše, prije nego što su podnijeli prigovor Sudu, podnositelji su podnijeli prigovor Ustavnom sudu i višim domaćim sudovima zbog nedostatka revnosti u vođenju postupka te su tako, po mišljenju Suda, postupili u skladu s načelom supsidijarnosti.

95. Glede Vladine tvrdnje da su podnositelji mogli podnijeti kaznenu ili stegovnu prijavu, Sud bilježi kako se čini opće prihvaćenim da bi građanski postupak, ako se u njemu uspije, mogao dovesti do utvrđenja opsega krivnje za smrt rođaka podnositelja i dosude odgovarajuće zadovoljštine i/ili objave odluke (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirane predmete *Šilih*, stavak 194. i *Jasinskis*, stavak 52.). Vlada nije dokazala da bi pravno sredstvo koje se nudi u kaznenom ili stegovnom postupku omogućilo podnositeljima ostvariti ciljeve koji bi na bilo koji način bili različiti od onih koje su nastojali ostvariti upotrebom naprijed navedenog pravnog sredstva.

96. Sud stoga smatra da su u svjetlu okolnosti ovoga predmeta podnositelji propisno iscrpili domaća pravna sredstva. Slijedi da prigovor Vlade treba odbiti.

2. Zaključak

97. Sud primjećuje da ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije. Nadalje primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

98. Podnositelji tvrde kako građanski postupak koji su pokrenuli u vezi sa smrću njihovog rođaka, uzrokovanom nesretnim događajem, nije ispunio zahtjev brzine i djelotvornosti. Ističu da je građanski postupak o kojemu je riječ trajao više od petnaest godina i da tijekom tog postupka domaći sudovi nisu rasvijetlili okolnosti oko smrtne ozljede i liječenja njihovog sina i brata. Svjesni su da ne mogu vratiti svog rođaka, ali su se nadali da će se utvrditi odgovornost za njegovu smrt. Smatraju da to što domaće vlasti nisu uspostavile djelotvorno pravosuđe koje bi rješavalo predmete u kojima se radi o smrti izazvanoj nesretnim slučajem i nesavjesnom liječenju predstavlja očitu povredu članka 2. Konvencije.

99. Vlada tvrdi kako nema dvojbe da je smrt rođaka podnositelja bila rezultat nesreće koja se dogodila dok su se djeca igrala. Po njihovom su mišljenju domaće vlasti reagirale pravilno i brzo, rođaku podnositelja osigurano je odgovarajuće liječenje, posebno s obzirom na opću društvenu situaciju i rat u Vinkovcima u to doba, što je Vlada podrobno analizirala. Stoga Vlada smatra da nije došlo do povrede članka 2. Konvencije.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

100. Sud ponavlja kako je mnogo puta presudio kako članak 2. Konvencije u prvoj rečenici svog prvog stavka navodi pozitivnu obvezu država da poduzmu odgovarajuće korake za čuvanje života osoba unutar njihove nadležnosti. Te pozitivne obveze za sobom povlače prije svega temeljnu dužnost države da postavlja zakonodavni i upravni okvir osmišljen za osiguranje djelotvornog odvrćanja od bilo kakvih prijetnji pravu na život (vidi naprijed citirani predmet *Igor Shevchenko*, stavak 41.).

101. Uz to, u slučaju povrede opasne po život ili smrti, države moraju uspostaviti djelotvoran neovisan pravosudni sustav za osiguranje odgovarajuće zadovoljštine (vidi, na primjer predmet *Anna Todorova protiv Bugarske*, br. 23302/03, stavak 72., 24. svibnja 2011.). Kao što je već naprijed naznačeno, u slučaju nenamjernog lišenja života, djelotvoran postupovni odgovor treba žrtvama osigurati građanskopravno sredstvo, bilo zasebno ili zajedno s kaznenim (vidi naprijed citirani predmet *Igor Shevchenko*, stavak 51.). Međutim, to pravno sredstvo ne smije postojati samo u teoriji, ono mora biti djelotvorno i u praksi, u vremenskom rasponu koji omogućuje ispitivanje predmeta bez nepotrebne odgode (vidi naprijed citirani predmet *Calvelli i Ciglio*, stavak 53.; *Byrzykowski protiv Poljske*, br. 11562/05, stavak 105., 27. lipnja 2006.; *Dodov protiv Bugarske*, br. 59548/00, stavci 83. i 95., 17. siječnja 2008. i naprijed citirani predmet *Šilih*, stavak 195.).

102. Činovi i propusti vlasti u području zdravstvene skrbi mogu u određenim okolnostima dovesti do njihove odgovornosti temeljem pozitivne grane članka 2. Konvencije. Međutim, kad je država ugovornica na

odgovarajući način osigurala visoke stručne standarde za stručnjake u zdravstvu i zaštitu života pacijenata, Sud ne može prihvatiti da su stvari kao što je pogrešna prosudba nekog stručnjaka u zdravstvu ili nesavjesna koordinacija zdravstvenih stručnjaka u liječenju nekog konkretnog pacijenta dovoljne da se ta država ugovornica pozove na odgovornost temeljem pozitivnih obveza iz članka 2. Konvencije koje zahtijevaju zaštitu života (vidi naprijed citirani predmet *Byrzykowski*, stavak 104.).

103. Pozitivne obveze zahtijevaju da države donesu propise kojima se i javne i privatne bolnice prisiljavaju na donošenje odgovarajućih mjera za zaštitu života njihovih pacijenata. One zahtijevaju i učinkovito neovisno pravosuđe postavljeno tako da se može utvrditi uzrok smrti pacijenta na skrbi medicinske struke i pozvati odgovorne na odgovornost i u javnom i u privatnom sektoru (vidi, između ostalih izvora prava, naprijed citirani predmet *Calvelli i Ciglio*, stavak 49.).

104. Kako bi ispunila svoju pozitivnu obvezu iz članka 2. Konvencije, država ima dužnost pobrinuti se svim sredstvima koja su joj na raspolaganju za pravilnu provedbu zakonodavnog i upravnog okvira postavljenog za zaštitu prava pacijenta, kao i za ispravljanje i kažnjavanje svih povreda tih prava. Stoga je zadatak Suda ispitati je li država dala odgovarajući postupovni odgovor na povredu prava na život (vidi predmet *Konczelska protiv Poljske* (odl.), br. 27294/08, stavak 35., 20. rujna 2011.), bez obzira na konkretan postupak koji se vodi.

105. Pri utvrđivanju je li domaći postupak za razjašnjenje okolnosti pacijentove smrti bio učinkovit podrazumijeva se kako je taj postupak trebao biti hitan i razumno revno proveden. Čak i kad postoje prepreke ili poteškoće koje sprečavaju napredovanje istrage ili glavne rasprave u nekoj konkretnoj situaciji, brz odgovor vlasti od presudnog je značaja. Na taj se način uvjerava javnost da se te vlasti pridržavaju vladavine prava te se sprečava dojam da su povezani s nezakonitim činima ili da ih toleriraju.

(b) Primjena tih načela na ovaj predmet

106. Sud bilježi kako se ovaj predmet tiče smrti osmogodišnjeg sina i brata podnositelja, koji je liječen nakon povrede glave zadobivene nesretnim slučajem. Sud želi naglasiti kako nije na Sudu da potkrjepljuje nalaze domaćih vlasti koji se odnose na uzročnu vezu između ozljede ili navodnog nesavjesnog liječenja i smrti rođaka podnositelja, nego on treba provjeriti jesu li domaće vlasti ispunile svoju postupovnu obvezu iz članka 2. Konvencije kad su se suočile s navodom nenamjernog lišenja života.

107. U takvim okolnostima, s obzirom na temeljnu važnost prava na život zajamčenog člankom 2. Konvencije i posebnu težinu koju Sud pridaje postupovnom zahtjevu iz te odredbe, on mora utvrditi je li domaći sustav osigurao odgovarajuće pravno sredstvo koje zadovoljava sva jamstva koje zahtijeva Konvencija (vidi predmet *Powell protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, (odl.), br. 45305/99, 4. svibnja 2000.).

108. Sud prvo bilježi da je rođak podnositelja umro u listopadu 1993. godine i da su podnositelji podnijeli svoju građansku tužbu u vezi s njegovom smrću u svibnju 1994. godine. Pravomoćna presuda u tom postupku donesena je 23. srpnja 2007. godine kad je Županijski sud u Vukovaru odbio žalbu podnositelja, ali se postupak nastavio pred Vrhovnim sudom i Ustavnim sudom nakon revizija i ustavnih tužbi podnositelja. Postupak je dovršen 20. travnja 2011. godine kad je Ustavni sud donio konačnu odluku o ustavnoj tužbi podnositelja.

109. S tim u vezi, kako bi se uvjerio da je vremenski nadležan za ispitivanje postupka koji je pokrenut radi rasvjetljavanja okolnosti smrti rođaka podnositelja te posljedično utvrdio opseg svog ispitivanja (vidi predmet *Blečić protiv Hrvatske* [VV], br. 59532/00, stavak 67., ECHR 2006-III), Sud mora voditi računa o tome da je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku 5. studenog 1997. godine, točnije približno četiri godine nakon smrti rođaka podnositelja.

110. Sud je već presudio kako je postupovna obveza provođenja učinkovite istrage iz članka 2. Konvencije predstavljala zasebnu i samostalnu obvezu domaćih vlasti, koja ih obvezuje unatoč tome što je smrt nastupila prije datuma kad je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku. Vremenska nadležnost Suda, glede poštovanja postupovne obveze iz članka 2. u odnosu na smrti koje su nastupile prije stupanja na snagu Konvencije, postoji kada postoji istinska veza između smrti i stupanja na snagu Konvencije te ako je značajan omjer postupovnih koraka poduzet ili je trebao biti poduzet nakon kritičnog datuma (vidi naprijed citirani predmet *Šilih*, stavci 159., 161.-63.).

111. Sud u ovome predmetu bilježi da je postupak u odnosu na smrt rođaka podnositelja započeo u svibnju 1994. godine, ali da u njemu nisu poduzeti nikakvu bitni koraci do siječnja 1997. godine kad je raspravni sud naručio izvješće. Ovo je izvješće podneseno tek u ožujku 1999. godine, bez usvajanja ikakvih nalaza (vidi stavke 18. i 20.). Postupak je završio u travnju 2011. godine, više od trinaest godina nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku, te su svi mjerodavni postupovni koraci poduzeti nakon njenog stupanja na snagu.

112. Stoga Sud smatra da postupovni vid članka 2. Konvencije spada u nadležnost Suda *ratione temporis* (vidi, *mutatis mutandis*, *Marta Jularić* (odl.), br. 20106/06, 2. rujna 2010. i naprijed citirani predmet *Igor Shevchenko*, stavak 48.).

113. Sud na početku bilježi da je građanski postupak ukupno trajao gotovo šesnaest godina, odnosno trinaest godina i pet mjeseci nakon što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku. Sud smatra kako u predmetima iz članka 2. koji se odnose na postupak pokrenut kako bi se rasvijetlile okolnosti smrti nekog pojedinca, duljina postupka kao što je ovaj predstavlja snažni pokazatelj da je postupak imao nedostataka do mjere koja predstavlja povredu pozitivnih obveza tužene države iz Konvencije, osim

ako država ponudi jako uvjerljive i prihvatljive razloge koji opravdavaju takav tijek postupka (vidi naprijed citirane predmete *Šilih*, stavak 203. i *Igor Shevchenko*, stavak 60.). Međutim, Vlada u ovome predmetu nije iznijela niti jedan razlog koji bi mogao opravdati takvu duljinu postupka.

114. S obzirom na ukupnu duljinu postupka, Sud ne može ne primijetiti nekoliko dugih razdoblja neobjašnjene neaktivnosti domaćih vlasti (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet *Dvořáček i Dvořáková*, stavak 69.).

115. Prvo medicinsko vještačenje naručeno je 1997. godine. Dvije godine nakon toga, u ožujku 1999. godine, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu obavijestio je raspravni sud da ne može dati nalaz i mišljenje zbog nedostatne medicinske dokumentacije. U međuvremenu raspravni sud nije poduzeo nikakve postupovne stegovne mjere protiv tih vještaka. Sud stoga ne vidi nikakav razlog za odstupanje od svog načela da je za takvo nerazumno odugovlačenje u pribavljanju nalaza i mišljenja vještaka na kraju odgovorna država (vidi predmet *Surman-Januszewska protiv Poljske*, br. 52478/99, stavak 28., 27. travnja 2004.).

116. Prvostupanjska presuda u ovom predmetu donesena je 16. veljače 2005. godine, odnosno više od deset godina nakon što su podnositelji podnijeli svoju građansku tužbu. Dana 24. veljače 2005. godine podnositelji su uložili žalbu protiv te presude Županijskom sudu u Vukovaru. Dana 23. veljače 2006. godine Županijski sud u Vukovaru ukinuo je prvostupanjsku presudu i naložio ponavljanje postupka u odnosu na Grad Vinkovce. U ponavljanju postupka koje je uslijedilo u siječnju 2007. godine, točnije nakon gotovo godinu dana, održano je prvo ročište pred Općinskim sudom u Vinkovcima. U međuvremenu nisu poduzete nikakve postupovne mjere u vezi s građanskom tužbom podnositelja protiv Grada Vinkovaca.

117. Nadalje, Sud bilježi da su domaći sudovi tijekom postupka utvrdili da se odgovornost za smrtonosnu ozljedu rođaka podnositelja može pripisati samo izvođaču građevinskih radova, društvu A. (vidi stavke 53. i 63.), koje je u međuvremenu postalo insolventno te je u siječnju 2003. godine prestalo postojati. Stoga je svako formalno utvrđivanje njegove odgovornosti ostalo neriješeno, a podnositeljima nije ostala nikakva mogućnost da pribave zadovoljštinu za ozljedu i smrt njihovog rođaka.

118. Čak i ako se sama insolventnost društva A. ne može pripisati domaćim vlastima, Sud bilježi da je u vrijeme kad je društvo A. prestalo postojati, postupak već osam godina i osam mjeseci bio u tijeku (vidi stavke 11. i 38.). Tijekom tog razdoblja stranke su sudu nekoliko puta dostavljale svoje podneske, a bilo je i naručeno te pribavljeno vještačenje.

119. S obzirom da Vlada nije dala nikakvo objašnjenje, Sud ne može iz materijala koji mu je dostavljen zaključiti ili nagađati o tome zašto domaći sudovi u toj fazi postupka nisu donijeli presudu koja bi omogućila formalno utvrđivanje navodne odgovornosti društva A. za smrtonosnu ozljedu rođaka podnositelja i dosuđivanje odgovarajuće naknade i/ili objavu odluke.

120. Sud stoga nalazi kako domaći sustav, suočen s predmetom nenamjernog lišenja života, nije dao djelotvoran i brz odgovor u skladu s postupovnim obvezama države iz članka 2. Konvencije.

121. Stoga je došlo do povrede članka 2. Konvencije.

II. I. NAVODNA POVREDA ČLANAKA 6., 8. I 13. KONVENCIJE

122. Podnositelji prigovaraju duljini građanskog postupka koji su pokrenuli u vezi sa smrću svog rođaka, kao i da je zbog propusta nacionalnih sudova da utvrde sve mjerodavne činjenice u predmetu došlo do povrede njihovog prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života te da nisu imali nikakvo djelotvorno domaće pravno sredstvo za svoje prigovore.

Podnositelji se pozivaju na članke 6., 8. i 13. Konvencije koji u mjerodavnom dijelu glase kako slijedi:

Članak 6.

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo da ... sud u razumnom roku ispita njegov slučaj....“

Članak 8.

“1. Svatko ima pravo na poštovanje svog privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna se vlast neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala kao i radi zaštite prava i sloboda drugih.“

Članak 13.

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom, čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

123. Vlada osporava te tvrdnje.

A. Dopuštenost

124. Sud smatra kako je ovaj prigovor blisko povezan s prigovorom koji se odnosi na postupovni vid članka 2. Konvencije, te se stoga mora utvrditi da je i on dopušten.

B. Osnovanost

125. S obzirom na posebne okolnosti ovoga predmeta i na obrazloženje koje je dovelo do utvrđenja povrede članka 2. Konvencije u njezinoj postupovnoj grani, Sud smatra da nije potrebno ispitati predmet i temeljem

članaka 6., 8. i 13. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Öneryıldız protiv Turske* [VV], br. 48939/99, stavak 160., ECHR 2004-XII i naprijed citirani predmet *Šilih*, stavak 216.).

III PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

126. Članak 41. Konvencije propisuje:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do ozljede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućuje samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

127. Prvi podnositelj i druga podnositeljica potražuju svaki 30.359 eura (EUR), a treći podnositelj i četvrta podnositeljica potražuju svaki 10.120 EUR na ime nematerijalne štete.

128. Vlada smatra da je zahtjev podnositelja prekomjeran, neosnovan i nepotkrijepljen.

129. Uzimajući u obzir sve okolnosti ovoga predmeta, Sud prihvaća da su podnositelji pretrpjeli nematerijalnu štetu koja ne može biti nadoknađena samo utvrđenjem povrede. Odlučujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositeljima zajedno dosuđuje iznos od 20.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete, uz sav porez koji bi mu mogao biti zaračunat.

B. Troškovi i izdaci

130. Podnositelji potražuju i 23.784 EUR na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i 2.497 EUR na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

131. Vlada smatra da podnositelji nisu ni u kojem pogledu potkrijepili svoj zahtjev za naknadu troškova i izdataka.

132. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio te da je njihova visina bila razumna. Glede troškova i izdataka potraživanih u odnosu na domaći postupak, Sud bilježi, s obzirom na dokumente koje ima u posjedu i naprijed navedene kriterije, kako podnositelji ni u kom pogledu nisu konkretno naveli i potkrijepili svoj zahtjev. Glede postupka pred Sudom, ocjenjujući na pravičnoj osnovi i u svjetlu svoje prakse u usporedivim predmetima, Sud smatra razumnim dosuditi podnositeljima koje je zastupao odvjetnik iznos od 2.400 EUR, uz sve poreze koji bi podnositelju mogli biti zaračunati na te iznose.

C. Zatezna kamata

133. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke, uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrdjuje* da je zahtjev dopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede postupovnog vida članka 2. Konvencije;
3. *Presuđuje* da nema potrebe ispitati prigovore na temelju članaka 6., 8. i 13. Konvencije;
4. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije treba isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja;
 - (i) 20.000 EUR (dvadeset tisuća eura) zajedno na ime nematerijalne štete, uvećanih za sve poreze koji bi se podnositeljici zahtjeva mogli zaračunati;
 - (ii) 2.400 EUR (dvije tisuće četiri stotine eura) na ime troškova i izdataka, uvećanih za sve poreze koje bi se podnositelju zahtjeva mogli zaračunati;
 - (b) da se od protoka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja, na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
5. *Odbija* ostatak zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu te troškove i izdatke.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 18. prosinca 2012. godine, u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

André Wampach
zamjenik tajnika

Isabelle Berro-Lefèvre
predsjednica